

Kohalikud omavalitsused

28.06.2023 nr 1-21/721-1

**Innovatsioonifond kogukonnakeskse
valitsemisviisi juurutamiseks ja elanikkonnakaitse
arendamiseks**

Lugupeetud kohalike omavalitsuste juhid

Siseminister kinnitas kodanikuühiskonna innovatsioonifondi tingimused. Fond toetab kogukondade ja kohalike omavalitsuste omavahelist koostööd kogukonnakeskse valitsemisviisi kaudu ning pakub seeläbi võimaluse ühiselt tõsta elanikkonnakaitse võimekust kohalikul tasandil.

Kogukonnakeskne valitsemisviis

Kodanikuühiskonna innovatsioonifondi rakendatakse esmakordselt. Selle fondi mõte on pikemaajalisem ja see on kavandatud võimaluse korral iga aastase meetmena vähemalt kuni seatud strateegilise eesmärgi saavutamiseni. Innovatsioonifondi strateegiline eesmärk on arendada ja juurutada kogukonnakeskset valitsemisviisi kui innovaatilist koostöö ja kaasamismeetodit kohalikul tasandil, mis aitab tugevdada kogukondade kaasatust ja suutlikkust. See valitsemisviis põhineb teadmisel, et kogukonnad ise on parimad eksperdid hindamaks oma kogukonna väljakutseid, vajadusi ning leidmaks sobivaid sekkumisi kitsaskohtade lahendamiseks. Seeläbi on kogukondadel endal võimalus edendada heaolu ning suurendada kogukondlikku sidusust oma elanike vahel. Kogukonnakeskne valitsemisviis kui strateegiline eesmärk on seatud nii Eesti 2035 katusstrateegias kui ka selle alusel kinnitatud sidusa Eesti ja siseturvalisuse arengukavades aastani 2030.

Keskne printsiip kogukonnakesksel valitsemisviisil on kaasatus ehk kõigil kogukonnaliikmetel on võimalus osaleda neid ja/või kohalikku elu/heaolu puudutavates otsustusprotsessides ning neis otsustes kaasa rääkida. Taolise valitsemisviisi rakendamisega on võimalik tõsta elanike, ametkondade ja sektorite omavahelist usaldust ning turvatunnet ja heaolu. Oluline on, et iga kogukonna liige ja ametiasutus annaksid enda panuse ühisesse heaolusse ja elukeskkonda.

Kogukonnakeskse valitsemisviisi rakendamise keskmes on kaasamise regulaarsus ja süsteemsus, mida on võimalik saavutada võrgustike moodustamise ja arendamise kaudu. Kohalik omavalitsus saab siinkohal näidata initsiatiivi ning luua regulaarseks kaasatuseks ja

koostöök sobiva formaadi. Kodanikuühiskonna innovatsioonifond selleks ongi mõeldud, et selliseid kaasamisformaate käivitada ja luua, kujundada ning korraldada.

Innovatsioonifond ja elanikkonnakaitse võimekuse tõstmine

2023. a on innovatsioonifondi fookuses julgeolekuolukorrast tingituna elanikkonnakaitse ja selle võimekuse tõstmine kogukonna tasandil. Elanikkonnakaitse on erinevate tegevuste ja meetmete süsteem, mille eesmärk on kaitsta inimesi ning riigi julgeolekut või põhiseaduslikku korda ähvardavate ohtude eest. Elanikkonnakaitse keskmes on ennetus ja ettevalmistus, et ära hoida eri kriisidega kaasnev võimalik oht inimeste elule, tervisele, varale ja elutähtsatele teenustele, aga ka reageerimine kriisidele ja kriisijärgne tavaolukorra taastamine. Elanikkonnakaitse hõlmab nii riiklikke ja kohaliku tasandi kaitse- ja kriisimeetmeid kui ka elanike vastupanuvõime suurendamist.

Innovatsioonifondist saab 2023. a toetust taotleda:

- a) kohaliku tasandi elanikkonnakaitse vajaduste väljaselgitamiseks (nt arutelud, ümarlauad, kriisirollide kaardistamine ja loomine, kriisivalmiduse liidrite määramine jne) kui need ei ole veel teada ja/või kokku lepitud kogukondlikult ja/või
- b) konkreetsete elanikkonnakaitse vajaduste rahastamiseks (nt teenuste tellimine, inventari soetamine, elektri varustuskindlus, kriisivarude kaardistamine, soetamine ja täiendamine, kriisiplaani koostamine, varjumiskohad ja -kindlus jne).

Mõlemal juhul on oluline järgida kogukonnakeskse valitsemisviisi põhimõtet. Kogukonnakeskse valitsemisviisi keskseks rakendajaks kohalikul tasandil on kohalik omavalitsus, kes kaasab kõik olulised osapooled, lepib kokku kaasamise regulaarsuse, süsteemsuse ja meetodika. Selle kaudu on kogukondadel võimalik iseseisvalt arutada elanikkonnakaitsega seotud küsimuste üle ja prioriseerida probleemid, mis vajavad esmajoonel lahendamist. Kohalikus omavalitsuses võib eri kogukondi olla mitmeid ja seetõttu ka eri nägemusi lahendamist vajavatest teemadest. Seepärast on ootus, et kohalik omavalitsus koondab eri nägemused ja vajadused, et kogukondade ja ametkondade vahel kokku leppida elanikkonnakaitse arenguvajaduses.

Kuna innovatsioonifondi fookuses on elanikkonnakaitse, siis on äärmiselt oluline, et vajaduste väljaselgitamise ja toetuse taotlemise koostamisse on kaasatud Päästeameti esindaja, kellel on erialane pädevus hindamaks kavandatavate tegevuste seotust, mõju ja oodatavat tulemust elanikkonnakaitsele kohalikul tasandil.

Mõistame, et fond ei võimalda täita kõiki ootuseid, mis kogukondadel on. Seetõttu ongi kogukonnakeskse valitsemisviisi printsiip vahend ja võimalus, mis aitab meetodina keskenduda aruteludel avatult ja argumenteeritult üksmeele leidmisele ja olulisima kokku leppimisele ja selle realiseerimisele ning seega ka läbipaistvale ning kaasavale otsustamisele ja finantseerimisele.

Innovatsioonifondi taotlusvoor

Innovatsioonifondi taotlusvooru eelarve on 2023. aastal 875 000 eurot. Iga kohaliku omavalitsuse kohta on määratud maksimaalne toetussumma (vt Lisa 1. Toetuse jaotus). Toetuse

määr on 100% projekti eelarvest ning taotleja omafinantseeringu nõue puudub. Taotluseid saab esialgu esitada kuni 30. novembrini 2023, pärast mida hindame huvi innovatsioonifondi vastu ning otsustame kuidas jätkata.

Kuna taotlema ootame vastavalt kas mittetulundusühinguid ja/või seltsinguid ja iga kohaliku omavalitsuse kohta on määratletud konkreetne eelarve, siis vajame, et kohalik omavalitsus omalt poolt annab taotlusele vormikohase kinnituskirja. See võimaldab kohalikul omavalitsusel veenduda, et:

1. taotlus esitatakse kogukonnakeskse valitsemisviisi printsiipe rakendades ja
2. taotluse eesmärk ning tegevused on vajalikud ja otstarbekad elanikkonnakaitse taseme tõstmiseks piirkonnas, ning
3. esitatud taotluste kogumaht ei ületa ette nähtud maksimaalset toetussummat KOV-i kohta.

Üldtingimuste alusel korraldab taotlusvooru ja kehtestab omalt poolt täiendavaid nõudeid, sh taotluse ja KOV kinnituskirja vormid, Sihtasutus Kodanikuühiskonna Sihtkapital (KÜSK). Kuna taotlussüsteemi ettevalmistused võtavad veel pisut aega, saab konkreetseid taotluseid hakata KÜSK-ile esitama orienteeruvalt kahe kuu jooksul alates siseministri kinnitatud käskkirjast. Sellest hoolimata ärgitame kohalikke omavalitsusi ja kogukondi juba praegu tegema ettevalmistusi ühiseks kaasamiseks ja aruteludeks.

Taotluste esitamise konkreetsest kuupäevast teavitab KÜSK oma kodulehe www.kysk.ee vahendusel ning oma ja partnerite kasutuses olevate teavitus- ja infokanalite kaudu. KÜSK korraldab ka infopäeva taotlusvooru detailsemate tingimuste, taotluste esitamise jms kohta.

22. mail korraldasime innovatsioonifondi taotlusvooru tutvustava info- ja veebiseminari, kus osales üle saja kohaliku omavalitsuse ja kogukonna esindaja. Infotunni videosalvestuse, ettekanded ning korduma kippuvad küsimused leiata Siseministeeriumi kodulehel aadressil: <https://siseministeerium.ee/tegevusvaldkonnad/sidus-uhiskond/kodanikuuhiskonna-innovatsioonifond>.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Raivo Küüt
rahvastiku ja kodanikuühiskonna asekancler

Lisa:
Kodanikuühiskonna innovatsioonifondi rakendamise üldtingimused 2023. aastal
Lisa 1. Toetuse jaotus

Teadmiseks:
Eesti Linnade ja Valdade Liit
SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital
Päästeamet

